

Huvudman
Stiftelsen Uppsala Musikklasser
Org.nr 817602-2633
info@uppsalamusikklasser.se

2023-06-21

Dnr 2022:8801

Beslut

efter kvalitetsgranskning av lärares arbete för
att tidigt motverka könsbundna utbildnings-
och yrkesval vid Uppsala Musikklasser i Uppsala
kommun med Stiftelsen Uppsala Musikklasser
som huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Uppsala Musikklasser i Uppsala kommun med Stiftelsen Uppsala Musikklasser som huvudman avseende verksamhetens kvalitet vad gäller lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att undersöka hur skolor genom undervisning och studie- och yrkesvägledning arbetar i årskurs 4-6 för att vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv. I granskningen bedöms följande frågeställning:

- I vilken utsträckning arbetar lärare i undervisningen med att motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval?

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området vilket beskrivs i bilaga 2. I denna bilaga finns också beskrivet hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. På det granskade området bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola/verksamhet bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Uppsala Musikklasser i följande utsträckning:

Lärare arbetar *i flera delar* med att i undervisningen motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval men utvecklingsområden finns .

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Lärarna behöver tydligare integrera studie- och yrkesvägledning i all undervisning samt se till att den är relevant och uppdaterad för att ytterligare vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2023-12-28 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 4) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:8801) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning inom området.

Lärares arbete för att motverka könsstereotypa föreställningar

Inom detta område granskas hur lärare arbetar för att skapa en jämställd undervisning, hur lärare arbetar för att undervisa om jämställdhet och hur lärare arbetar med studie- och yrkesvägledning i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärarna arbetar *i flera delar* med att i undervisningen motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionen sammanfattande motivering till bedömningen är följande:

Granskningen visar att lärarna förhåller sig normmedvetet i sin utformning av undervisningen genom att medvetet arbeta för att inte reproducera begränsande stereotypa föreställningar. Vidare visar granskningen att lärarna aktivt skapar ett inkluderande klassrumsklimat och att lärarna inte låter elevers kön definiera deras intressen eller ambitioner. Granskningen visar att lärarna kontinuerligt lyfter fram jämställdhetsperspektivet i flera ämnen och ger eleverna möjlighet diskutera och ifrågasätta begränsande könsstereotypa föreställningar, samt att lärarna arbetar för att stärka elevernas upplevelser av den egna förmågan och ger uppmuntran för ansträngningar som går emot könsstereotypa föreställningar. Emellertid framgår också av granskningen att lärarnas arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen vilken berör jämställdhet och hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval endast sker i enskilda lärares undervisning. Slutligen visar granskningen att lärarna i begränsad grad håller sig uppdaterade inom området studie- och yrkesvägledning, vilket gör att den studie- och yrkesvägledning eleverna erhåller, inte alltid är relevant.

Lärares arbete för att skapa en jämställd undervisning

Granskningen visar att lärarna förhåller sig normmedvetet i sin utformning av undervisningen genom att medvetet arbeta för att inte reproducera begränsande stereotypa föreställningar. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarnas normmedvetenhet på olika sätt kommer till uttryck i hur de utformar undervisningen så att den inte ska bidra till att reproducera stereotypa föreställningar om kön. Det framgår också att lärarna diskuterar ett normmedvetet förhållningssätt på återkommande månatliga möten, samt att de fortlöpande diskuterar med kollegor

för att upptäcka eventuella begränsande normer hos sig själva. Lärarna berättar att de är särskilt noga med att undvika könsstereotypa tankemönster eller språkbruk, exempelvis genom att inte be "starka killar" om hjälp för att flytta tunga saker, eller placera ut flickor i klassrummet för att dämpa stökiga pojkar. Lärare säger också att de är medvetna om hur de använder pronomen, då det finns elever med könsöverskridande identiteter, och de använder sig också medvetet av normbrytande exempel i undervisningen vid lämpliga tillfällen. En lärare som undervisar i språk säger att hen exempelvis talar om hockeyspelare som kvinnor. Vidare framgår av intervju med lärare att ett par kvinnliga lärare som undervisar i tekniska och naturorienterande ämnen (NO) använder sig av sina egna erfarenheter som normbrytare för att ge eleverna tydliga exempel på hur man kan bryta könsstereotyper. Exempelvis berättar en kvinnlig lärare att hen i sin undervisning om teknik och vetenskap särskilt lyfter fram de fåtal kvinnor som är nobelpristagare som exempel på bristande jämställdhet, och läraren understryker sin egen erfarenhet för eleverna: att det finns både män och kvinnor som är intresserade av naturvetenskap. Det framgår också av intervju med elever och lärare att lärarna uppvisar en medvetenhet om hur man kan arbeta för att motverka begränsande stereotyper genom olika val av undervisningsmaterial och genom att diskutera aktuella händelser. Lärarna och eleverna berättar att det i flera undervisningsmaterial i olika ämnen lyfts fram både kvinnliga och manliga karaktärer, och att lärarna tillsammans med eleverna även problematiserar hur karaktärerna framställs. Det framgår också att lärarna bestämt att eleverna ska läsa ett visst antal skönlitterära böcker i årskurs 6 vilka lärarna valt ut, och lärare betonar i intervju att det är viktigt att det finns en balans i böckerna med både manliga och kvinnliga karaktärer, exempelvis hjälteflickor, vilka både kan åskådliggöra och problematisera gängse könsnormer. Böckernas tematik berör exempelvis pojkar som skäms över att vilja sjunga opera eller flickor som tvingas ta hand om sin familj medan männen flyr sitt ansvar. Flera av eleverna säger att de tycker böckerna lärarna valt ut är bra för att visa att samhället inte är helt jämställt.

Granskningen visar vidare att lärarna aktivt skapar ett inkluderande klassrumsklimat vad gäller bemötande och tilltal. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att lärarna bemöter eleverna på ett likvärdigt sätt och att lärarnas kännedom om eventuella könsmonster aktivt används för att skapa gruppindelningar i skolarbetet. Lärare och elever säger att ett könsmonster de har noterat är att pojkar generellt tenderar att dominera talutrymmet i några elevgrupper. Samtidigt kan andra faktorer än kön spela in och såväl pojkar som flickor kan vara dominerande i en specifik klass beroende på klassens gruppdynamik. Det framgår också att lärarna uppmärksammar om elever signalerar inför klassen att de inte vill arbeta

tillsammans med vissa elever, och att lärarna då tydligt ingriper mot ett sådant beteende, eftersom eleverna måste lära sig att kunna arbeta tillsammans. Eleverna säger att de tycker att det är bra att lärarna bestämmer vem de ska arbeta tillsammans med och de tycker att lärarnas gruppindelningar gör att arbetet i klassrummet blir välfungerande. Lärarna säger vidare att de, utifrån sin kännedom om eleverna, vill bidra till att alla elever ges talutrymme på lektionerna och att de anpassar metoder för att fördela ordet utifrån gruppdynamiken i den enskilda klassen. Exempelvis kan metoden att slumpvis fördela ordet genom att dra en glasspinne med elevernas namn på fungera väl i en klass med en viss gruppdynamik, medan det i andra klasser fungerar bättre med en mer riktad fördelning av taltiden från lärarens sida. För att särskilt uppmuntra elever som kan tycka det är svårt att prata inför klassen kan det enligt lärarna vara lämpligt att låta hela klassen skriva svar på White boards som de visar upp gemensamt istället för att prata. Vidare berättar eleverna att de inte tycker att lärarna gör någon skillnad på elever utifrån kön, och att lärarna är rättvisa i hur de bemöter och tilltalar eleverna. Eleverna säger också att de tycker att lärarna är bra på att låta alla elever komma till tals på olika sätt, och att de uppmuntrar både pojkar och flickor att tala inför klassen.

Granskningen visar också att lärarna inte låter elevers kön definiera deras intressen eller ambitioner. Eleverna, lärarna och rektorn säger att eleverna på skolan delar ett musikintresse; detta intresse för musik och för att spela instrument är något som förenar både pojkar och flickor på skolan, vilket bidrar till att de inte tycker att det finns några större skillnader mellan könen på skolan, jämfört med deras tidigare skolor där det inte var lika vanligt att pojkar ägnade sig åt musik. Eleverna säger också att det inte är några stora skillnader mellan pojkar och flickor i intresset för idrott, exempelvis gillar både pojkar och flickor att spela fotboll, även om det är vanligare bland pojkar, samt att både pojkar och flickor håller på med gymnastik, även om det är vanligare bland flickor. Lärare säger också att de utanför ramen för undervisningen uppmärksammat och uppmuntrat elever vars fritidsintressen kan bryta mot gängse könsnormer, såsom exempelvis flickor som ägnar sig åt kampsport. Vidare framgår att lärarna i lika mån förutsätter att både pojkar och flickor är intresserade av att delta i aktiviteter såsom programmering och praktiska byggmoment, och att lärarna även, i de fall de uppmärksammar könsskillnader, särskilt uppmuntrar elever att bryta en begränsande könsnorm.

Lärares undervisning om jämställdhet

Granskningen visar att lärarna kontinuerligt lyfter fram jämställdhetsperspektivet i flera ämnen, även om de sällan gemensamt diskuterar hur jämställdhetsperspektivet ska integreras i samtliga ämnen. Det framgår av intervju med lärare och elever att det framför allt är i samhällsorienterande ämnen (SO), svenska, engelska, och till viss del även inom ramen för NO, hem- och konsumentkunskap, bild, samt idrott och hälsa som lärarna uttryckligen arbetat med jämställdhet i undervisningen. I SO har de exempelvis diskuterat stereotypa föreställningar om kön. Eleverna säger att de bland annat har pratat om könsroller i hemmet, diskuterat löneskillnader mellan könen och tagit upp vad som betraktats som manligt och kvinnligt i ett historiskt perspektiv samt läst om kvinnor som förändrat världshistorien. Eleverna berättar att de även har diskuterat att det råder olika villkor för pojkar och flickor i olika länder, samt analyserat stereotyper kopplade till föreställningar om kön på bildlektioner och i SO. Enligt lärarna har eleverna i teknikundervisningen även fått diskutera varför robotar i filmer och på sociala medier kan framställas som kvinnliga eller manliga utifrån robotarnas funktion. Elever berättar att de också pratat om hur normer för kroppsideal skiftar i olika kontexter på lektioner i idrott och hälsa. Även om lärarna undervisar i jämställdhet i flera ämnen framgår också av intervju med lärare och rektorn att integrering av jämställdhetsperspektivet i undervisningen är upp till den enskilda läraren. Lärare säger att de vid enstaka tillfällen diskuterar aspekter av undervisningen, men att det då inte uttryckligen handlat om jämställdhetsperspektivet utan snarare om normkritik. Enligt lärare har sådana diskussioner förts både i arbetslagen och vid skolövergripande träffar som inkluderar samtliga lärare på skolan. Såväl lärare som rektorn säger dock att det saknas ett gemensamt och strukturerat arbete med att integrera jämställdhetsarbetet i samtliga ämnen.

Vidare visar granskningen att lärarna ger eleverna möjlighet att diskutera och ifrågasätta begränsande könsstereotypa föreställningar både inom och utanför ramen för den planerade undervisningen. Av intervju med lärare och elever framgår att lärarna ger eleverna utrymme att diskutera frågor som rör begränsande könsstereotypa föreställningar utifrån de funderingar eleverna har gällande jämställdhet. Lärarna säger att eleverna ofta vill diskutera sådana frågor och eleverna berättar att de på lektionerna exempelvis fått diskutera saker som de tycker är orättvisa i arbetsfördelningen mellan män och kvinnor i relation till texter de läst i undervisningen. Vidare berättar lärarna att de regelbundet undersöker om det finns stereotyper i läromedlen, och lärarna säger att deras bild är att läromedelsförfattare verkar vara mycket medvetna om att inte framställa könsstereotyper. Lärarna säger också att när stereotypa framställningar väl förekommer i materialet, problematiserar lärarna de företeelserna med eleverna. Exempelvis berättar en lärare om ett

avsnitt i en samhällskunskapsbok vilket berör ekonomi, där en flicka framställs som den sparsamma och en pojke som den slösaktige, ett stereotyp framställande av kön som läraren lyfte till diskussion med eleverna.

Granskningen visar också att lärarna arbetar för att stärka elevernas upplevelser av den egna förmågan och att de ger uppmuntran för ansträngningar som går emot könsstereotypa föreställningar. Lärarna säger att det i de tekniska och praktiska ämnena inte är någon skillnad på elevernas intresse för ämnet utifrån kön. Visserligen uppger en lärare som undervisar i programmering att det ofta kan finnas en grundläggande skillnad i förkunskaper till pojkarnas fördel, men att såväl kunskaper som intresse jämnar ut sig mellan könen efter några lektioner då samtliga elever fått prova på både praktiska och teoretiska moment. Vidare berättar läraren att hon för att motivera eleverna kan använda sig själv som exempel på hur en kvinnlig lärare kan vara intresserad av teknik och programmering samt att hon utgår från, och noterar, att både pojkar och flickor i grunden är lika intresserade av att lära sig om exempelvis elektricitet och att bygga maskiner. Vidare uppger lärare att de alltid uppmuntrar såväl pojkar som flickor att lära sig olika saker. Lärare säger att även om de ibland tänker att det kan vara skillnader i elevers intressen för olika ämnen utifrån könstillhörighet, så är det sällan det stämmer. Exempelvis säger en lärare att hen trodde flickor skulle vara mer intresserade av bildämnet än pojkar, men att hen i praktiken inte kunnat se skillnader i intresse för ämnet utifrån kön. Lärare säger också att de medvetet försöker framställa sina ämnen på ett sätt som ska vara tilltalande för båda könen, exempelvis genom att betona för eleverna att bildämnet också är bra för att de ska lära sig struktur, eller att teknik är ett praktiskt ämne som alla har nytta av. Lärarna säger att även om de är medvetna om att det finns könsnormer som kan vara begränsande för elevernas intressen, så är deras erfarenhet att de största skillnaderna i elevernas intresse ligger på individnivå och inte könstillhörighet. Vidare framgår av intervju med lärare och elever att lärare aktivt uppmuntrar både pojkar och flickor att delta i moment som innehåller sång och dans, och att elever av båda könen spelar instrument som enligt gängse könsnormer kan vara förknippade med ett visst kön, såsom exempelvis flickor som spelar trummor, eller pojkar som ägnar sig åt dans. Lärare säger också att de i idrottsundervisningen medvetet försöker undvika att dela in i pojk- och flickgrupper vid exempelvis bollsporter. Det framgår också av intervju med rektorn och eleverna att pojkar och flickor utför olika tävlingsmoment gemensamt, såsom stafett och friidrott, och eleverna berättar att lärarna kan låta flickorna utmana pojkar på gymnastik under lektioner i friidrott.

Lärares arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Granskningen visar att endast några lärare i sin undervisning arbetar med studie- och yrkesvägledning men att flera lärare vid enstaka tillfällen lyfter perspektiv på såväl jämställdhet som hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval. Av inskickat underlag samt av intervjuer med rektorn och lärare framgår att ett material tagits fram i samverkan med studie- och yrkesvägledare i syfte att integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen, men att detta material endast används strukturerat i undervisningen i årskurs 4. Lärare och elever beskriver att eleverna bland annat får diskutera hur livsval kan påverkas av olika sociala faktorer, inklusive kön. Lärare som bedriver denna undervisning beskriver också hur de, utifrån materialet, diskuterar jämställdhet och yrken med eleverna, vilka i sin tur berättar att de pratat om att både män och kvinnor kan arbeta med samma saker och att vissa yrkestitlar lätt förknippas med olika kön, såsom brandman eller sjuksköterska. Elever och lärare säger i intervjuer att eleverna i årskurs 4 aktivt arbetat med att motverka begränsande könsroller avseende yrkesval, genom att göra reklamplanscher där det underrepresenterade könet i en viss bransch uppmanats söka jobb. Det framgår också av intervjuer med lärare, elever samt av inskickat material att eleverna i årskurs 4 fått diskutera vilka framtidsdrömmar de har, inklusive vad de tror de vill arbeta med samt olika faktorer, inklusive kön, som kan påverka hur de tänker när de ska göra olika val. De har också fått undersöka vilka ämneskunskaper som är relevanta för olika yrken. Det framgår emellertid också att det saknas den slags tydliga planerade moment för att bedriva studie- och yrkesvägledning inom ramen för undervisningen i årskurs 5 och 6.

Vidare framgår av granskningen att lärare, med undantag för ovanstående upplägg för årskurs 4, endast ger begränsade exempel på de olika ämnenas relevans för olika yrken. Lärarna säger dock att det händer att de pratar om matematikämnets betydelse för elever som kanske vill starta egna företag i framtiden eller varför det är bra att i framtiden kunna använda sig av kunskaper i bild i olika sammanhang, eller att eleverna behöver kunskaper i teknik och hemkunskap för att klara av saker i sin vardag som vuxna. Det förekommer sporadiska inslag av studie- och yrkesvägledning i NO där eleverna fått klassrumsbesök av forskare eller gjort studiebesök på brandstation där de fått möjlighet att diskutera med yrkesverksamma personer vad olika yrken innebär, och bland annat pratat om att även kvinnor kan vara brandmän, men av intervju med lärare och elever framgår att dessa besök inte sker med syfte att vara studie- och yrkesvägledande.

Slutligen visar granskningen att lärarna i otillräcklig grad håller sig uppdaterade inom området studie- och yrkesvägledning, vilket gör att den studie- och yrkesvägledning eleverna erhåller inte alltid är relevant. Av intervju med lärarna framgår att lärarna vid enstaka tillfällen söker upp information för att hålla sig uppdaterade

inom studie- och yrkesvägledning, men att detta inte sker vare sig med regelbundenhet eller på ett strukturerat sätt. I intervju säger enstaka lärare att de sporadiskt undersöker villkoren på arbetsmarknaden och vilka yrken det är brist på. Det framgår också av inskickad dokumentation och intervjuer med rektorn, lärare och elever att det i nuläget saknas tillgång till studie- och yrkesvägledare i årskurs 4-6, och rektorn berättar att tjänsten som studie- och yrkesvägledare har varit vakant under en längre period men att man inte lyckats hitta en vikarie som kunnat fylla tjänsten. Det framgår att det i nuläget saknas forum för såväl strukturerade diskussioner som för ett gemensamt arbete inom kollegiet kring studie- och yrkesvägledning i undervisningen, trots att det finns en lokal plan som innehåller konkret vägledning för hur studie- och yrkesvägledning ska integreras i undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver tydligare integrera studie- och yrkesvägledning i all undervisning samt se till att den är relevant och uppdaterad för att ytterligare vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Granskningen visar att lärarnas arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen enbart bedrivs av enskilda lärare, även om dessa lärares undervisning framstår som välplanerade och även berör hur faktorer som kön kan påverka elevernas framtida utbildnings- och yrkesval. Det framgår att det finns en lokal studie- och yrkesvägledningsplan men att denna inte används på avsett sätt. Vidare saknas i nuläget en studie- och yrkesvägledare som, i kombination med vägledningsplanen, kan stödja lärare i deras vägledningsarbete och säkerställa att den vägledning eleverna får är relevant och uppdaterad.

Enligt 2 kap. 29 § skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. I läroplanen anges också att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.¹ Av Skolverkets allmänna råd framgår vidare att lärare i undervisningen bör utmana,

¹ Lgr 22, avsnitt 2.6, *Skolan och omvärlden*.

problematisera och visa på alternativ till traditionella föreställningar om kön, kulturell och social bakgrund som annars kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval.²

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna, under ledning av rektorn, utvecklar arbetet med studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Lärarna behöver se till att studie- och yrkesvägledningen sker kontinuerligt och integrerat i olika ämnen. Inom ramen för studie- och yrkesvägledningen behöver lärarna både synliggöra hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval och samtidigt utmana de könsstereotypa föreställningar och normer som hänger samman med sådana val. På så sätt kan lärarna också vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv. En förutsättning för att studie- och yrkesvägledningen ska vara relevant och uppdaterad är att lärarna ges möjlighet att skaffa sig aktuell kunskap om samhällsutvecklingen inom arbetsmarknad och utbildning, vilka faktorer som påverkar elevers val, vilka föreställningar elever har kring framtida studier och yrken samt hur dessa faktorer samverkar, vilket med fördel kan ske genom att lärare får stöd av studie- och yrkesvägledare i arbetet.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Lundström

Maria Lundström
Beslutsfattare
Signerat av: Maria Lundström

X Tomas Karlsson

Tomas Karlsson
Föredragande
Signerat av: Tomas Karlsson

I handläggningen av ärendet har även Christoffer Martinelle deltagit.

² SKOLFS 2013:180. Skolverkets allmänna råd med kommentarer om arbete med studie- och yrkesvägledning.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Granskningsbesöket genomfördes 23 maj 2023 av utredarna Tomas Karlsson och Christoffer Martinelle. Uppsala musikklasser ligger i Uppsala och har Stiftelsen Uppsala Musikklasser som huvudman. På skolan går 524 elever fördelade på årskurserna 3-9. Lärarna i årskurs 3-5 är ett eget team (arbetslag), medan årskurserna 6-9 är uppdelat på två team. På skolenheten finns 32,5 lärartjänster varav 92,9 procent har högskoleexamen med pedagogisk inriktning. 97 procent av elevernas vårdnadshavare har eftergymnasial utbildning.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med två teamledare för lärarnas arbetslag
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier, dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bedömningsområden

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet.

Följande kriterier granskas:

- Undervisningens form - hur lärarna utformar och genomför undervisningen utifrån ett jämställt och normmedvetet förhållningssätt.
- Undervisningens innehåll – hur lärarna undervisar om jämställdhet.
- Lärares arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

[Lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval \(skolinspektionen.se\)](https://skolinspektionen.se)

Bilaga 3: Författningsstöd

Av **1 kap. 5 § skollagen** framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

I den inledande delen av läroplanen för grundskolan (**Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag**) framgår bland annat följande. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

I grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.1 Normer och värden**) anges att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och att elever interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Vidare ska lärare specifikt synliggöra och diskutera med elever hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Enligt grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.3 Elevers ansvar och inflytande**) ska läraren verka för att elever oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. Vidare framgår av grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.6, Skolan och omvärlden**) att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Enligt **2 kap. 29 § skollagen** ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Av förarbetena till skollagen (**Prop. 2009/10:165 s. 278-279**) framgår att den studie- och yrkesvägledningskompetensen inte nödvändigtvis behöver finnas inom den egna skolenheten. Många fristående skolor köper t.ex. in vägledningstjänster. Ett krav på att studie- och yrkesvägledningskompetens ska finnas innebär dock en tydlig markering av huvudmannens ansvar för att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning, samtidigt som organisationen även fortsättningsvis är en lokal fråga. I läroplanerna finns både riktlinjer för alla som arbetar i skolan och särskilda riktlinjer för studie- och yrkesvägledare eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter. Enligt förarbetena speglar detta att både lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv.

I grundskolan läroplan (**Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden**) anges att studie- och yrkesvägledaren, eller den som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning och vara stöd till den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.